



לקריאת הגרסה האנגלית המלאה: 10.1787/agr_outlook-2017-en

סקירת OECD-FAO בנושא חקלאות לשנים 2017 - 2026

תקציר בעברית

סקירת החקלאות לשנים 2017 - 2026 היא מאמץ שיתופי של OECD ו-FAO והיא הוכנה בעזרת נתונים שהתקבלו ממומחים של הממשלות החברות בארגונים אלה ומארגונים המתמחים בסחורות. הסקירה מציגה הערכת קונצנזוס של תחזיות הטווח הבינוני (עשר שנים) לגבי שוק החקלאות ושוק סחורות הדגים ברמה הלאומית, האזורית והגלובלית. מהדורת שנה זו של הסקירה מתמקדת במיוחד בסקטור החקלאות ובסקטור הדגים בדרום מזרח אסיה.

הקונטקסט לסקירה של שנה זו הוא ייצור השיא ושפע המלאים של מרבית הסחורות ב-2016, שבעקבותיהם המחירים היו הרבה מתחת לשיאי המחירים שנרשמו בעשור האחרון. בשנת 2016 נמשכה הירידה במחירים הממוצעים של הדגנים, הבשרים ומוצרי החלב, בעוד שבמחירי הזרעים המיועדים לייצור שמן, השמנים הצמחיים והסוכר נרשמה עלייה קלה.

במהלך התקופה הנסקרת, צפויה האטה ניכרת בעליית הביקוש. מקורות הצמיחה העיקריים בעשור האחרון היו בראש ובראשונה הרפובליקה העממית של סין, שם העלייה בביקוש לבשר ודגים גרם לעלייה בצריכת מזון לבעלי החיים ביותר מ-6% בשנה, ואחריה סקטור הדלקים הביולוגיים הגלובלי, שבו השימוש בתשומות חומרי הגלם גדל בקרוב ל-8% בשנה. גם חידוש מלאי הדגנים ב-230 טון יותר מאשר בעשור האחרון תרגם להגדלת הביקוש. גורמים מניעים אחרונים אלה אינם צפויים לתמוך בשווקים באופן דומה בטווח הבינוני, ומקורות אחרים אינם צפויים להחליף אותם.

הצמיחה בביקוש למזון עבור כל הסחורות הנכללות בסקירה צפויה להיות נמוכה מאשר בעשור הקודם. מבחינה גלובלית, ביקוש המזון לדגנים לנפש צפוי ברובו להישאר ללא שינוי. גידול צפוי רק במדינות הפחות מפותחות. על פי מגמות עדכניות במדינות רבות, שבהן העדפות התזונה, ההכנסות הנמוכות ואילוצי צד ההיצע מרסנים את עליית הצריכה, תחזיות צריכת הבשר נראות מוגבלות. המקורות לתוספת קלוריות וחלבונים צפויים להיות שמן צמחי, סוכר ומוצרי חלב. ככלל, ה"התכנסות" לעבר תזונות מערביות נראית מוגבלת.

עד 2026, זמינות הקלוריות צפויה להגיע ל-2450 קילו-קלוריות ליום בממוצע במדינות הפחות מפותחות וליותר מ-3000 קילו-קלוריות ליום במדינות מתפתחות אחרות. ובכל זאת, אי ביטחון תזונתי יישאר נושא קריטי ברמה הגלובלית, והדו-קיום של תת-תזונה על כל צורותיה מציב אתגרים חדשים במדינות רבות.

העלייה בביקוש לאתנול ולביו-דזל נחלשה בגלל מחירי הדלק הפוסילי הנמוכים יותר והתמריצים המעטים יותר הנובעים מקווי המדיניות הממשלתיים. למרות הצפי לעליית מחירי האנרגיה, הביקוש הנגזר לתשומות לייצור דלקים ביולוגיים, במיוחד תירס וקנה סוכר לאתנול ושמן צמחי לביו-דזל, יצמח לאט, למעט במדינות מתפתחות עיקריות שבהן עליות הביקושים מונעות על ידי קווי מדיניות מקומיים פרואקטיביים יותר.

צמיחה עתידית בייצור יבולים תושג בעיקר בזכות תשואות מוגברות. העלייה בתפוקה צפויה לקטון מעט, אך אפשר להגדיל את התפוקה על ידי סגירת פערי תפוקה גדולים שמוסיפים להתקיים, במיוחד באפריקה התת-סהרית. אזור הדגנים הגלובלי יגדל רק באופן שולי, בעוד שהתרחבות נוספת של אזור גידול פולי הסויה צפויה לספק את הביקושים למזון לבעלי חיים ולשמן צמחי.

העלייה בייצור בשר ומוצרי חלב תושג מעדרים גדולים יותר ומתפוקה גדולה יותר מכל בעל חיים. ובכל זאת, יוסיפו להתקיים הבדלים גדולים באינטנסיביות הייצור. העלייה בייצור העופות מסבירה כמחצית מסך התפשטות ייצור הבשר במהלך העשור. בהשוואה לעשור הקודם, צפויה האצה בעלייה בייצור החלב, בעיקר בהודו ובפקיסטן.

חקלאות המים שולטת בעלייה בסקטור הדגים, כשייצור דגים במדגים נקבע על ידי הרמה הנוכחית של מלאים ומוסדר על ידי קווי מדיניות שמגבילים דייג יתר. סין מוסיפה לשמור על פלח של יותר מ-60% מייצור הדגים הגלובלי. ייצור דגים במדגים הוא מקור החלבונים שרשם את העלייה המהירה ביותר מבין הסחורות הנכללות בסקירה.

בגידול בחקלאות ובסחר הדגים צפויה האטה לכדי מחצית משיעור הצמיחה בעשור הקודם. ואולם, המסחר צפוי לייצג במידה רבה חלק קבוע מתפוקת הסקטור בעשור הבא. ככלל, בהשוואה למסחר בסחורות אחרות, המסחר החקלאי התברר כעמיד יותר בפני תנודות מקרו-כלכליות. נוכח ההגנה הגבוהה יחסית בסקטור החקלאות, הגברת הליברליזציה בשוק עשויה לתת דחיפה לצמיחת הסחר החקלאי.

יבוא מזון נהיה חשוב יותר ויותר לבטיחות המזון, במיוחד באפריקה התת-סהרית, בצפון אפריקה, ובמזרח התיכון. בעוד שעבור מדינות מסוימות הדבר עשוי לשקף ביקוש גדול יותר אך משאבי טבע לא מספיקים לגידול מזון בבית, במקרים אחרים יש בכך להצביע על בעיות של פיתוח חקלאי שיש לתת עליהן את הדעת.

היצוא נטו צפוי לעלות מיבשת אמריקה, מזרח אירופה ומרכז אסיה, בעוד שהיבוא נטו צפוי לעלות במדינות אסייתיות ואפריקאיות אחרות. היצוא נותר מרוכז במספר מדינות ספקיות בעוד שהיבוא מבוזר מאד. ייתכן שיש בכך להצביע על רגישות רבה יותר של שוקי העולם להלם היצע (supply shock), שנובע מגורמים טבעיים ומגורמי מדיניות, ולא מהלם ביקוש (demand shock).

בתנאי הביקוש וההיצע הבסיסיים הצפויים בסקירה, מחיריהם הריאליים של מרבית סחורות החקלאות והדגים צפויים להיות במגמת ירידה קלה, ובעשר השנים הקרובות הם צפויים להישאר מתחת לשיאים שרשמו בעבר. מחירי הסחורות החקלאיות כפופים לנדיפות ניכרת ועשויים להציג סטיות גדולות ממגמות הטווח הרחוק שלהם במשך פרק זמן גדול.

דרום מזרח אסיה

הפרק המיוחד של הסקירה מתמקד בארצות דרום מזרח אסיה, שם הצמיחה הכלכלית הייתה חזקה וסקטורי החקלאות והדגים התפתחו במהירות. צמיחה רחבת בסיס איפשרה לאזור להפחית משמעותית את תת-התזונה בשנים האחרונות.

ואולם, צמיחת החקלאות והמדגים באזור החריפו את הלחצים המופעלים על משאבי הטבע, והשפיעו במיוחד על סקטור דגים ושמן הדקלים הפונים ליצוא. הסקירה צופה האטה ניכרת בצמיחת הפקת שמן דקלים מאחר שהמדינות היצרניות העיקריות מתמקדות בפיתוח בר קיימא.

על מנת להשיג עלייה בפרודוקטיביות בת קיימא, יידרשו ניהול משאבים משופר ומו"פ מוגבר. אפשר גם לשנות ווי מדיניות התומכים בייצור אורז באופן שיסייע לגיוון החקלאות. נוכח רגישותו של האזור לשינויים אקלימיים, נדרשות השקעות שיסייעו באדפטציה.

© OECD

תקציר זה אינו מהווה תרגום רשמי של ה-OECD.

שעתוק תקציר זה מותר בכפוף לאזכור זכות היוצרים של ה-OECD וכותרת הפרסום המקורי.



[Read the complete English version on OECD iLibrary!](#)

© OECD (2017), *OECD-FAO Agricultural Outlook 2017-2026*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/agr_outlook-2017-en